

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 486/2011-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Š. K., B., a H. D., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 87/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 9 C 40/01), za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. K. a H. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 87/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 9 C 40/01) **p o r u š e n é b o l i .**

2. Š. K. a H. D. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré im je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť Š. K. a H. D. trovy konania v sume 502,87 € (slovom päťstodva eur a osemdesiatsedem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E. L., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 486/2011 z 10. novembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Š. K. a H. D. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 87/2008 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali 12. marca 2001 okresnému súdu žalobu *„o určenie právnych vzťahov k určeným nehnuteľnostiam“*.

Sťažovatelia uviedli, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v ich právnej veci právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovatelia domáhali, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň požadovali prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon žiadali, aby im bolo priznané aj finančné zadosťučinenie každému v sume 9 000 € a úhrada trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3398/2011 doručeným ústavnému súdu 19. októbra 2011 a podaním zo 16. decembra 2011, v ktorých sa okrem iného uvádza:

„Pokiaľ sa týka vyjadrenia k prietahom v konaní poukazujem na vyjadrenie zákonnej sudkyne a udávam, že od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 74/07 zo dňa 26. 02. 2008 sa vo veci priebežne koná a dňa 07. 07. 2011 bolo vo veci rozhodnuté.

Prietahy v konaní možno konštatovať v období od 24. 06. 2010 do 23. 09. 2010, t. j. 3 mesiace, kedy bolo pojednávame odročené dňa 24. 06. 2010 na termín dňa 23. 09. 2010, čo je neprimerane dlho vzhľadom na dĺžku konania vo veci sp. zn. 11 C 87/08 a Nález Ústavného súdu SR z roku 2006.

V sťažnosti sa ďalej poukazuje na bezdôvodné odročenie pojednávania dňa 23.09.2010 z dôvodu pridelenia veci inému sudcovi počas stáže zákonnej sudkyne na Krajskom súde v Bratislave. V tejto časti je sťažnosť dôvodná, nakoľko zákonná sudkyňa pojednávala dňa 23. 09. 2010 a na stáž na Krajský súd v Bratislave bola pridelená až od 01. 10. 2010.

Sťažnosť na prietahy v konaní spôsobené predložením spisu sp. zn. 11 C 87/08 bezdôvodne Krajskému súdu v Bratislave hodnotím ako dôvodnú, vzhľadom na ustanovenie § 209 ods. 2 O. s. p.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovatelia zaujali stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 11. januára 2012, v ktorom okrem iného uviedli:

„Aj keď sa v stanovisku uznávajú niektoré stagnačné doby zavinené výslovné konajúcim sudcom /aj to len skreslene/, domnievame sa, že ústavný súd pri rozhodovaní o našej sťažnosti musí zobrať do úvahy

- ignorovanie našich námietok vo vecnej rovine malo za následok porušenie práva na fair proces v jeho časovej dimenzii, lebo doba, o ktorú sa predĺžilo súdne konanie v dôsledku prejednaní opravných prostriedkov /odvolanie, dovolanie a zase odvolanie/, je dobou zakladajúcou zbytočné priesťahy v súdnom konaní, pričítateľné okresnému súdu,

- z hľadiska postavenia sťažovateľov nie je rozhodujúce, aké príčiny viedli ku stavu, že o ich nárokoch nie je ešte právoplatne rozhodnuté, pričom táto doba v bežnej rutinnej záležitosti trvá 10 rokov,

- nález ústavného súdu zo 4. 10. 2006, ktorého akceleračnú funkciu všeobecné súdy celkom ignorovali, preto do úvahy prichádza zrejme najciteľnejšia finančná satisfakcia, a to už aj preto, že okresný súd vo veci rozhodol, takže prikázať mu vo veci konať stratilo zmysel /v tejto časti berieme návrh späť/...“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 87/2008 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 9 C 40/01) ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006:

Spis okresného súdu spolu s odvolaním proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 9 C 40/01 z 21. septembra 2004 bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) predložený 10. marca 2006. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 115/06 z 19. októbra 2006 rozsudok okresného sp. zn. 9 C 40/01 z 21. septembra 2004 potvrdil. Sťažovatelia proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali 15. februára 2007 prostredníctvom prvostupňového súdu dovolanie. Po rozhodnutí o oslobodení sťažovateľov od súdnych

poplatkov v dovolacom konaní (uznesenie okresného súdu sp. zn. 9 C 40/01 z 5. marca 2007) bol spis 30. marca 2007 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 74/2007 z 26. februára 2008 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 115/06 z 19. októbra 2006 a rozsudok okresného súdu sp. zn. 9 C 40/01 z 21. septembra 2004 a vec vrátil 3. apríla 2008 okresnému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresnému súdu bola súdnemu spisu pridelená nová sp. zn. 11 C 87/2008. Notársky úrad poverený prerokovaním predmetnej dedičskej veci podaním doručeným okresnému súdu 30. mája 2008 potvrdil, že dedičmi zo zákona po zosnulej A. K. (zomrela 18. januára 2008) sú manžel Š. K., dcéra H. D. a synovia Š. K. a P. K.

Okresný súd po pojednávaní uskutočnenom 14. októbra 2008 uznesením z 22. októbra 2008 vydaným vyšším súdnym úradníkom v súvislosti s úmrtím A. K. pripustil zmenu petitu pôvodného návrhu, pričom po podanom odvolaní okresný súd opätovne navrhovanú zmenu petitu pripustil uznesením z 5. decembra 2008.

Po pojednávaniach uskutočnených 10. februára 2009 a 19. marca 2009 bol na pojednávaní uskutočnenom 7. apríla 2009 vyhlásený rozsudok. Po podaných odvolaniach doručených okresnému súdu 28. apríla 2009 a zaplatení súdneho poplatku za odvolanie bol súdny spis 5. júna 2009 predložený krajskému súdu. Opatrením predsedníčky krajského súdu z 3. júla 2009 bolo rozhodnuté, že vylúčený predseda senátu vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co 206/2009 bude pomocou technických prostriedkov nahradený iným predsedom senátu. Krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 206/2009 zo 4. februára 2010 napadnutý rozsudok okresného súdu zo 7. apríla 2009 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (súdny spis bol okresnému súdu vrátený 9. apríla 2010). Vo veci sa ďalej uskutočnili pojednávania 24. júna 2010 a následne 23. septembra 2010, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na krajský súd.

Okresný súd 25. mája 2011 nariadil pojednávanie na 7. júl 2011, na ktorom vo veci meritórne rozhodol.

Proti zamietajúcej časti rozsudku a výroku o trovách konania podali sťažovatelia 9. augusta 2011 odvolanie, pričom súdny spis bol na rozhodnutie krajskému súdu predložený 21. októbra 2011. O podanom odvolaní krajským súdom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP (v znení účinnom v relevantnom čase), podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o hodnotenie napadnutého konania z hľadiska zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vrátení darov a o určení neplatnosti kúpnej zmluvy a závetu patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov a nemožno ho v zásade hodnotiť ako právne ani fakticky zložitú. V okolnostiach danej veci možno pripustiť určitú mieru faktickej zložitosti veci najmä v súvislosti s dedičským konaním a právnym nástupníctvom po zomrelej navrhovateľke A. K. Táto okolnosť však nemôže ospravedlniť, že vyhodnocované konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani po takmer 11 rokoch

od jeho začatia, čo je o to závažnejšie, že vo veci už bolo rozhodnuté nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006, ktorý porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní už vyslovil.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prierahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že po vydaní nálezu sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006 nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na ľarchu sťažovateľov pri vyhodnocovaní, či v preskúmvanom konaní došlo k zbytočným prierahom. Ústavný súd v uvedenej súvislosti nemohol súhlasiť s námietkami okresného súdu, podľa ktorých sťažovatelia mali prispieť k predĺženiu predmetného konania podávaním rôznych procesných návrhov, pretože takýmto postupom sťažovatelia iba realizovali procesné úkony na ochranu svojich práv v súlade s Občianskym súdnym poriadkom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu. Aj keď v hodnotenom období po náleze ústavného súdu zo 4. októbra 2006 a po vrátení veci z dovolacieho súdu (3. apríl 2008) postupoval okresný súd v napadnutom konaní v zásade plynulo, podľa názoru ústavného súdu však toto obdobie bolo poznačené jeho neefektívnou činnosťou.

Ústavný súd v nadväznosti na to pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil, a návrhom, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že neefektívnosť napadnutého konania vyplýva predovšetkým zo skutočnosti, že po podaní dovolania sťažovateľmi 15. februára 2007 bol

súdny spis 30. marca 2007 predložený najvyššiemu súdu, ktorý svojím rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 74/2007 z 26. februára 2008 zrušil rozsudok krajského súdu z 19. októbra 2006 a tiež rozsudok okresného súdu z 21. septembra 2004 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu z 26. februára 2008 bolo okrem iného uvedené:

„Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné, ak bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi odníma možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Pritom však nie je rozhodujúce, či bola účastníkovi odňatá možnosť konať postupom odvolacieho súdu, alebo či sa tak stalo v dôsledku postupu súdu prvého stupňa a odvolací súd neurobil v tom nápravu. Práve o taký prípad vady konania ide aj v posudzovanej veci, keď na základe formálneho (arbitrárneho) postupu okresného súdu sa tento nevyrovnal so žalobou na plnenie – vydanie nehnuteľností, ktorú treba považovať za správnu formu žalobného návrhu. Nesprávne okresný súd považoval zastúpenie splnomocnencom vystavené dvomi splnomocniteľmi za neplatné, pretože pominul skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti patrili do BSM žalobcov a úkon jedného z nich (manžela) bol platný a spôsobilý dotknúť sa celej veci. Právo na súdnu ochranu je nielen právom procesným, ale aj právom ústavným, na ktoré sa vzťahuje poučovacia povinnosť súdu podľa § 5 O. s. p. V uvedenom postupe nižších súdov treba vidieť odopretie súdnej ochrany tvrdenému majetkovému právu opierajúcemu sa o ustanovenie § 123 Občianskeho zákonníka. Tento nesprávny postup súdov založil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. (tzv. denegatio iustitiae).

Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 243b ods. 1, 2 O. s. p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozsudku je preň záväzný.“

Ďalšia neefektívnosť v postupe okresného súdu vyplýva okrem iného aj z toho, že rozsudok okresného súdu zo 7. apríla 2009 krajský súd svojím uznesením sp. zn. 9 Co 206/2009 zo 4. februára 2010 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Odvolaací súd zo všetkých uvedených dôvodov dospel k záveru, že súd prvého stupňa predmetnú právnu vec nesprávne právne posúdil (právne posúdenie veci je nesprávne, keď prvostupňový súd posúdil vec podľa právnej normy, síce správne určenej, ale nesprávne vyloženej, resp. ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval), a preto nevykonal potrebné dôkazy (§ 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p.).

Odvolaací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

V ďalšom konaní je súd prvého stupňa povinný riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný.

Vo veci bude potrebné doplniť dokazovanie vyžiadanim si výpisu z listu vlastníctva, na ktorom boli vedené nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovania a kúpy, v čase, kedy ich (bezpodielovými či podielovými) spoluvlastníkmi boli pôvodní navrhovatelia Š. K. a A. K. Pri opätovnom posudzovaní návrhu bude nutné vychádzať z nespornej skutočnosti, že majetok, ktorý je predmetom sporu, nebol výlučným vlastníctvom poručiťky A. K., akoby to vyplývalo z terajšej formulácie žalobného petitu v časti, týkajúcej sa uloženia povinnosti odporcovi vydať veci do dedičstva a ktorému súd prvého stupňa aj sčasti vyhovel (pokiaľ nedôjde zo strany navrhovateľov – so súhlasom súdu sa so všetkými účastníkmi vznesenými námietkami tak, aby bolo presvedčivé a obsahovalo všetky náležitosti v zmysle ust. § 157 O. s. p.“

Následne okresný súd vo veci rozsudkom zo 7. júla 2011 opätovne meritórne rozhodol a po podaní odvolania proti zamietajúcej časti rozsudku a výroku o trovách konania bol súdny spis 21. októbra 2011 spolu s odvolaním predložený krajskému súdu na rozhodnutie, pričom o veci dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Ústavný súd z uvedeného vyvodil záver, že okresný súd od rozhodnutia ústavného súdu (nález sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006), ktorý už vyslovil, že v sťažnosti označené práva sťažovateľov boli postupom okresného súdu v napadnutím konaní porušené, až dosiaľ nedokázal organizovať svoj procesný postup sústredene a dôsledne, ale najmä efektívne tak, aby právna vec sťažovateľov bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá

(§ 100 ods. 1 prvá veta OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátili s návrhom na rozhodnutie.

Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že napadnuté konanie nie je ani po viac ako piatich rokoch od nálezu ústavného súdu zo 4. októbra 2006 a ani po takmer 11 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné (napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 87/2008 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006 došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov postupom okresného súdu, neprikázal mu v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 87/2008 konal bez zbytočných priesťahov, a to vzhľadom na to, že sťažovatelia vo vyjadrení k stanovisku podpredsedníčky okresného súdu uviedli, že sťažnosť v časti, v ktorej žiadali prikázať okresnému súdu vo veci konať, berú návrh späť.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému v sume 9 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázali najmä na to, že je neakceptovateľné, aby napadnuté konanie ani napriek konštatovaniu porušenia základného práva sťažovateľov v predchádzajúcom náleze ústavného súdu nebolo právoplatne skončené ani po takmer 11 rokoch od jeho začatia.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 11 C 87/2008, ako aj na neefektívny postup od vydania nálezu sp. zn. I. ÚS 242/06 zo 4. októbra 2006 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. E. Ľ. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, a pri treťom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá je 763 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť u oboch sťažovateľov o 50 %, (porovnaj najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010), lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 7,41 € a 1 x 7,63 €) u jedného sťažovateľa sumu 209,53 € a trovy právneho zastúpenia dvoch sťažovateľov boli priznané v celkovej sume 419,06 €.

Keďže advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 502,87 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2012